

Aan de leden van de raad van de gemeente
Roosendaal

contactpersoon : Chris Vermeeren
Roosendaal : 11 juli 2023
onderwerp : 2022-M23 Motie 'Overlast bij de bron aanpakken'
2022-M14 Motie 'Domein overstijgende aanpak
veiligheid'
2023-A6 'Boa's die controleren op ondermijnende
criminaliteit' bijlage : 1

Geachte leden van de raad,

In uw vergadering van 10 november 2022 heeft u de motie 'Overlast bij de bron aanpakken' aangenomen. Daarbij heeft u ons college verzocht:

1. In het gebiedsplan van het Nationaal Programma maatregelen op te nemen voor intensievere toezicht en handhaving, gecombineerd met andere oplossingen die structureel verbetering tot stand brengen in de wijken en het verbeteren van het veiligheidsgevoel.
2. Daarbij ook de uitgewerkte plannen voor slimmer cameratoezicht te betrekken om effectiever en sneller overlast aan te pakken.
3. Op basis van deze planvorming indien nodig een begrotingswijziging aan de raad voor te leggen voor 2023 en/of verder.
4. Hierbij nadrukkelijk te kijken naar de specifieke kennis die nodig is voor de aanpak van overlast in de gehele keten van toezicht en handhaving.

Daarnaast heeft de burgemeester in de raadsvergadering van 2 maart jl. toegezegd navraag te doen over 'Boa's die controleren op ondermijnende criminaliteit'. Tevens is er op 10 maart 2022 een motie aangenomen die gaat over een domein overstijgende aanpak veiligheid.

Zoals u weet, zie onder andere onze brief van 10 mei 2023 (Aanvraag 'preventie met gezag'), hebben wij samen met (veiligheids)partners een aantal acties geformuleerd om kinderen, jongeren en jongvolwassenen in een kwetsbare positie uit de criminaliteit te houden. Deze acties zijn er ook op gericht om structurele veranderingen tot stand te brengen en gevoelens van onveiligheid te kenteren. Door middel van een pilot gaan we de twee – nog aan te stellen – (jeugd)boa's (waarvoor we middelen hebben aangevraagd met 'preventie met gezag') en twee (uit eigen middelen aan te nemen) boa's inzetten. Deze pilot wordt in het gebiedsplan van het Nationaal Programma opgezet.

In het kader van de huisvesting van arbeidsmigranten c.q. kamerverhuur hebben we in de periode januari-april een pilot gedraaid met betrekking tot zeer intensief toezicht op de huisvesting van arbeidsmigranten. Daaruit hebben we geconcludeerd dat het toezicht op dergelijke panden structureel geïntensiveerd moet worden. Daarnaast is hier specifieke kennis van toezichthouders (toezicht op overlast, (brand)veiligheid, onderhoud, hygiëne/gezondheid, overbewoning i.c.m. signaalfunctie voor ketenpartners) nodig.

Daarnaast is, zowel voor de voornoemde pilot als voor de controles huisvesting, voorzien in uitbreiding van de administratieve en juridische ondersteuning voor enerzijds voorbereiding en anderzijds bestuursrechtelijke opvolging van gehouden controles.

Om overlast bij de bron aan te kunnen pakken willen we extra inzetten op cameratoezicht en het technisch beheer van camera's verder door ontwikkelen. We willen met ingang van 1 januari 2024 de politie ontlasten en belasten medewerkers van de gemeente (met opsporingsbevoegdheid) met het 'live'-uitkijken op dezelfde momenten als nu (horeca/ evenementen) en het 'live'-uitkijken van de (mobiele) camera's in het kader van slimmer toezicht/hotspots op andere momenten. Flankerend hieraan gaan we onderzoeken of het gebied waarin we nu cameratoezicht hebben ingesteld kunnen uitbreiden naar het gehele gebiedsplan van het Nationaal Programma. Cameratoezicht wordt hiermee als hefboom gebruikt voor inzet van schaarse capaciteit van de politie op de juiste plaatsen. U ontvangt bij deze brief het rapport over het onderzoek cameratoezicht in opdracht van de gemeente Roosendaal.

Voor de drie bovengenoemde onderwerpen worden middelen gevraagd in de Kadernota 2024 zodat wij hieraan uitvoering kunnen geven.

In meerdere gemeenten is sprake van het inzetten van gespecialiseerde toezichthouders (al dan niet met opsporingsbevoegdheid), zoals de 'ondermijnings-boa'. Binnen Roosendaal streven wij echter naar breed inzetbare boa's en zijn we minder gericht op specialisaties. Wel hebben een aantal van onze toezichthouders één of meerdere taakaccenten, zoals ondermijning. Wij hechten meer aan een integrale benadering.

Met deze maatregelen beogen wij bij te dragen aan de visie zoals deze is opgenomen in het door uw raad vastgestelde Integraal Veiligheidsplan 2023-2026: *we investeren in de veiligheid van onze inwoners, zodat inwoners zich veilig voelen in de eigen leefomgeving. Soms nemen we hierin de leiding en soms ondersteunen we. In onze aanpak staat preventie voorop, waarbij we doorpakken daar waar het nodig is. Samen met inwoners en andere partners streven we naar een veilige en prettige omgeving om te wonen, werken en recreëren. Een samenleving waarin inwoners weerbaar zijn, zich beschermd weten en zich veilig voelen, waarin overlast en criminaliteit zo veel als mogelijk voorkomen worden, waarin aanwezige overlast en criminaliteit stevig aangepakt worden.*

Met het verstrekken van deze informatie verzoeken wij u motie 2022-M23 'Overlast bij de bron aanpakken' en toezegging 2023-A6 'Boa's die controleren op ondermijnende criminaliteit' als afgedaan te beschouwen. Dat voorstel geldt tevens voor motie 2022-M14 omdat de onderdelen uit de brief te samen een integrale aanpak vormt in combinatie met het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026.

Hoogachtend

J.M. van Midden
Burgemeester

Cameratoezicht in Roosendaal

Advies over een nieuwe cameratoezichtruimte

Opgesteld in opdracht van
Gemeente Roosendaal

Datum
11 juli 2023

Sander Flight
Onderzoek & Advies

Inhoud

Management samenvatting	4
1 Inleiding	6
1.1 Gemeentelijk cameratoezicht	6
1.2 Adviesvraag gemeente Roosendaal	7
2 Cameratoezicht Roosendaal	8
2.1 De huidige situatie	8
2.2 Wensen van gemeente Roosendaal	11
2.3 Wensen vanuit de politie	11
3 Advies: van nu naar nieuw	14
3.1 Cruciale vragen – en antwoorden	14
3.2 Advies: klein beginnen, daarna doorgroeien	15
3.3 Consequenties	17
3.4 Visie voor de komende jaren	21
Bijlagen	23
Bijlage 1 – Inventarisatie in andere regio's	24
Bijlage 2 – Inventarisatie district De Markiezen	30

In het kader van de Wet Open Overheid

Dit document bevat informatie vanuit de acht gemeenten in het district de Markiezen (Bergen op Zoom, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tholen) en de Nationale Politie. Eventuele verstrekking aan derden dient te worden afgestemd met al deze organisaties.

Management samenvatting

In dit adviesrapport gaat het over gemeentelijk cameratoezicht in de gemeente Roosendaal. De politie heeft laten weten geen capaciteit meer te kunnen leveren voor het rechtstreekse cameratoezicht. De gemeente Roosendaal heeft daarom gevraagd om een advies voor het uitvoeren van het cameratoezicht in de komende jaren.

Hoofdstuk 1 – Inleiding

In hoofdstuk 1 wordt een overzicht gegeven van de huidige situatie. Zes van de acht gemeenten in het politiedistrict De Markiezen zetten camera's in voor handhaving van de openbare orde. De camerabeelden worden op bepaalde dagen en uren rechtstreeks bekeken door politiemensen in de cameratoezichtruimtes in Bergen op Zoom en Roosendaal. De politie heeft de acht burgemeesters eind 2021 laten weten geen politiecapaciteit meer te kunnen leveren voor het gemeentelijke cameratoezicht.

De gemeente Roosendaal heeft daarop het initiatief genomen uit te laten zoeken welke toekomstscenario's mogelijk zijn om toch rechtstreeks cameratoezicht te kunnen blijven uitvoeren. Daartoe zijn gesprekken gevoerd met medewerkers van de acht gemeenten en met de politie in het district. Ook is een inventarisatie gemaakt van de cameratoezichtcentrales in andere gemeenten in Nederland.

Het blijkt dat alle gemeenten voortdurend op zoek zijn naar de optimale schaalgrootte voor cameratoezichtruimtes. Er moet namelijk altijd een evenwicht worden gevonden tussen twee wensen. Enerzijds is er de wens om kosten te besparen door schaalvergroting: hoe meer gemeenten samenwerken, hoe goedkoper het wordt. Maar anderzijds is er de wens om het cameratoezicht te laten uitvoeren door observanten met lokale kennis van het cameragebied dat ze moeten bekijken. Daarvoor geldt het tegenovergestelde: hoe lokaler, hoe beter. Er is dus geen 'perfect' model, omdat het optimum voor iedereen ergens anders kan liggen.

Hoofdstuk 2 – Huidige situatie en wensen

Hoofdstuk 2 geeft eerst een overzicht van de huidige situatie in het politiedistrict De Markiezen. In basisteam Roosendaal worden de camerabeelden van Roosendaal uitgekeken in een ruimte in het politiebureau. De twee andere gemeenten in het basisteam met cameratoezicht (Halderberge en Rucphen) zijn niet aangesloten op deze cameratoezichtruimte. In die gemeenten kunnen wijkagenten en wijkboa's de camerabeelden op een mobiel device bekijken.

Daarna wordt besproken wat goed gaat en waar ruimte voor verbetering is. Qua techniek is de uitgangssituatie goed: de beeldkwaliteit is hoog en het camerasysteem wordt goed onderhouden. Het zou volgens de politie echter nóg beter werken als de volgende zaken worden geregeld:

- Breng ook 'blinde vlekken' in beeld
- Vervang verouderde camera's
- Zorg dat technisch beheer in één hand komt, niet over verschillende 'schijven'

- Koppel andere camera's uit Roosendaal, zoals verkeerscamera's en bodycams
- Koppel tijdelijke camera's tijdens evenementen ook aan de cameratoezichtruimte
- Koppel de opslagserver aan het politiesysteem voor snellere opsporing

Organisatorisch draait het cameratoezicht momenteel ook goed. Maar ook hier is ruimte voor verbetering:

- Live cameratoezicht is een vak: zorg voor genoeg kennis bij alle gebruikers
- Verruim het aantal dagen en uren waarop live toezicht is
- Zorg dat beelden uit andere gemeenten kunnen worden bekeken indien nodig
- Verbreed het gebruik van camera's naar leefbaarheid en lokale regelgeving

Het hoofdstuk sluit af met de wensen vanuit de gemeente en de politie.

Hoofdstuk 3 – Advies: van nu naar nieuw

Hoofdstuk 3 bevat het advies. Er is voldoende draagvlak bij de acht gemeenten in het district om bovengemeentelijk samen te werken in cameratoezicht. Maar het tempo tussen de gemeenten verschilt sterk.

Daarom is het advies voor de gemeente Roosendaal om klein te beginnen (in Roosendaal) en bij succes eventueel te groeien naar een bovengemeentelijke samenwerking. De gemeentelijke BOA's gaan het cameratoezicht structureel uitvoeren en de politie kan bij incidenten meekijken: lokaal, maar als het moet ook regionaal in het Operationeel Centrum.

Dit advies wordt daarna concreet uitgewerkt in termen van uitkijkpersoneel, technisch beheer, werkafspraken tussen politie en gemeente en een kostenraming.

Het advies sluit af met een toekomstvisie voor de komende jaren. Het aantal camera's zal groeien, de politie zal zich verder terugtrekken, de kosten voor techniek zullen door gemeenten moeten worden betaald en de gemeentelijke handhavers zullen steeds meer lokale toezichttaken van de politie overnemen. Daarom is het geschetste scenario om in Roosendaal te beginnen het meest realistisch én het meest toekomstbestendig.

Bijlagen – Informatie van elders

In twee bijlagen staat de informatie die elders is verzameld om tot dit advies te kunnen komen. In Bijlage 1 staat informatie uit andere regio's in Nederland. In Bijlage 2 staat de informatie die is verzameld bij de andere gemeenten en bij de politie in het District De Markiezen.

1 Inleiding

1.1 Gemeentelijk cameratoezicht

De gemeente Roosendaal zet cameratoezicht in voor handhaving van de openbare orde. De camerabeelden worden op bepaalde dagen en uren door politiemedewerkers bekeken in een cameratoezichtruimte in het politiebureau in Roosendaal. De politie heeft eind 2021 aan alle burgemeesters in het District De Markiezaten laten weten geen capaciteit meer te kunnen leveren voor het uitvoeren van het cameratoezicht – dus ook niet in Roosendaal. Dit adviesrapport gaat over de vraag hoe de gemeente Roosendaal de komende jaren uitvoering zou kunnen geven aan het cameratoezicht.

Aanleiding: politie kan geen uitkijkpersoneel meer leveren

De politie levert op bepaalde tijden, tijdens horecanachten en evenementen, personeel voor het uitkijken van de camerabeelden in twee cameratoezichtruimtes. Deze ruimtes zijn gevestigd in de politiebureaus van de basisteams Roosendaal en Bergen op Zoom. De politie in district De Markiezaten heeft de burgemeesters van de gemeenten eind 2021 laten weten dat er niet genoeg politiecapaciteit beschikbaar is om personeel te blijven leveren voor het live uitkijken van de camerabeelden. In een notitie van december 2021 aan de burgemeesters van de gemeenten legde de politie vier scenario's voor.

Tabel 1.1 Voorstel politie van eind 2021 voor vier mogelijke toekomstscenario's

	Aantal cameratoezichtruimtes	Uitkijkpersoneel geleverd door	Ruimte(s) gevestigd in
Scenario 1	2	Gemeenten, politie fysiek aanwezig tijdens incidenten	Politiebureaus basisteams
Scenario 2	1	Gemeenten, politieregie op afstand	Nieuwe ruimte in een gemeentelijk pand
Scenario 3	2	Gemeenten, politieregie op afstand	Nieuwe ruimtes in gemeentelijke panden in Roosendaal en Bergen op Zoom
Scenario 4	6	Gemeenten, politieregie op afstand	Nieuwe ruimte in elke gemeente in gemeentelijke pand

De politie vindt het in alle scenario's van groot belang dat de camerabeelden kunnen worden doorgeschakeld naar de operationeel coordinator (OpCo) van het betreffende basisteam en – indien nodig – naar het regionale operationeel centrum (OC) in Bergen op Zoom. De politie blijft immers in alle scenario's bepalen waar politiemensen zullen worden ingezet. Kunnen meekijken met de camerabeelden is dan van groot belang.

1.2 Adviesvraag gemeente Roosendaal

De burgemeester van Roosendaal heeft opdracht gegeven een inventarisatie uit te voeren om uit te zoeken welke toekomstscenario's mogelijk en wenselijk zijn. Voor een districtelijke cameratoezichtruimte is immers bovengemeentelijke samenwerking tussen de acht gemeenten in het district nodig. Daar moet voldoende draagvlak voor zijn. Ook is uitgezocht welke technische, juridische, financiële en organisatorische randvoorwaarden gelden. Daaruit blijkt of het haalbaar en wenselijk is een gezamenlijke cameratoezichtruimte te gaan bouwen.

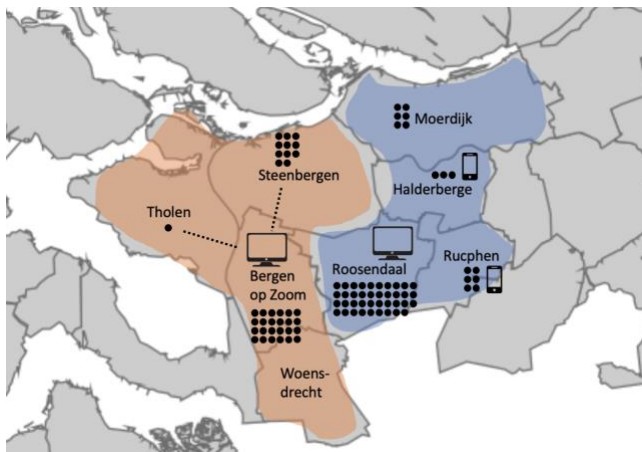
Dit advies is gebaseerd op gesprekken met medewerkers van de gemeenten en de politie in het district. Zij hebben hun ervaringen met het huidige cameratoezicht gedeeld. Ook hebben ze aangegeven welke scenario's wat hen betreft de moeite van het uitzoeken waard zijn. Om inspiratie op te doen is ook een inventarisatie gemaakt van de cameratoezichtcentrales in andere gemeenten in Nederland. Alle informatie is geanalyseerd en uitgewerkt in dit advies.

2 Huidige situatie en wensen

2.1 Huidige situatie cameratoezicht

In politiedistrict De Markiezzaten liggen acht gemeenten verspreid over twee basisteams: Roosendaal en Bergen op Zoom. Zes van deze gemeenten zetten gemeentelijk cameratoezicht in voor handhaving van de openbare orde op openbare plaatsen. De wettelijke basis voor deze vorm van cameratoezicht is artikel 151c van de Gemeentewet. De camerabeelden worden op verschillende plekken uitgekeken: in Roosendaal en Bergen op Zoom zijn cameratoezichtruimtes. In de andere gemeenten zijn andere voorzieningen voor het bekijken van de camerabeelden. Dit wordt in Bijlage 1 uitgebreider beschreven. Hier worden alleen de grote lijnen geschetst.

Figuur 2.1 Cameratoezicht in het district De Markiezzaten

De camerasystemen van Moerdijk, Halderberge, Rucphen en Roosendaal zijn niet aan elkaar gekoppeld: de beelden worden per gemeente apart uitgekeken.

- In Roosendaal worden de camerabeelden bekeken in de cameratoezichtruimte in het politiebureau. Indien nodig kunnen de beelden van één beeldscherm worden gedeeld met het regionale Operationele Centrum (de 112-centrale).
- De camerabeelden van Rucphen en Halderberge worden bekeken door lokale medewerkers van de politie en door gemeentelijke handhavers op mobiele devices. In Rucphen staat ook een laptop in de politiepost in het gemeentehuis.
- In Moerdijk zijn de camera's begin 2023 uitgeschakeld. Tot die tijd werden de beelden niet rechtstreeks uitgekeken. Wel was er een contract met een Particuliere Alarm Centrale die indien nodig beelden kon doorzetten naar het regionale Operationeel Centrum van de politie in Bergen op Zoom.

De gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Tholen laten hun camerabeelden uitkijken in het politiebureau in Bergen op Zoom. Meer informatie staat in Bijlage 1.

2.2 Quick scan: wat gaat goed en wat kan beter?

Een echte evaluatie van het huidige cameratoezicht in de gemeente Roosendaal maakte geen onderdeel uit van dit adviestraject. Maar om toch een goed beeld te krijgen van de uitgangssituatie is informatie verzameld over de kwaliteit van de techniek, de dekkingsgraad van het cameratoezicht en de werkwijze en kwaliteit van het rechtstreekse cameratoezicht.

Techniek

De politie in Roosendaal is zeer tevreden over de kwaliteit van het camerasysteem. De beelden zijn van hoge kwaliteit, ook in het donker. De bediening van de camera's werkt soepel. De beveiliging van de camerabeelden is ook goed in orde. Het is ook goed dat de kentekenherkenningscamera's (ANPR) al gekoppeld zijn. Storingen kunnen 24 uur per dag en zeven dagen per week worden doorgegeven en die worden direct opgelost als het nodig is – ook 's nachts of in het weekend.

Er zijn echter ook enkele verbeterpunten.

- Niet alle plekken die van belang zijn, zijn nu in beeld. De binnenring van Roosendaal is niet geheel in beeld, terwijl daar wel alle relevante voertuigen het centrum in en uit rijden.
- Sommige camera's zijn niet vernieuwd bij de laatste update. Deze hebben een lagere beeldkwaliteit en zijn binnenkort aan vervanging toe. Ook de verbindingen via de kabels en de draadloze signaaloverdracht zijn deels verouderd. Voor een deel zijn die nog geleverd door de vorige aanbieder. Dat levert af en toe problemen op als er een storing is: dan is niet duidelijk wie waar verantwoordelijk voor is en wordt er door leveranciers naar elkaar gewezen.
- Als apparatuur vervangen moet worden, moet dat over meerdere schijven. Dat kost veel tijd en afstemming. Volgens de politie komt dat ook doordat er binnen de gemeente geen dagelijkse gebruikers van het camerasysteem werken en de urgentie daardoor minder wordt gevoeld.
- Het zou wenselijk zijn andere camerasystemen uit Roosendaal te koppelen, zoals de verkeerscamera's, bodycams, dashcams in politievoertuigen, politiedrones en bewakingscamera's die aan het politiebureau hangen. Dat zijn nu allemaal gescheiden systemen: soms wordt daar een aparte laptop voor neergezet in de cameratoezichtruimte, maar dat werkt natuurlijk niet handig.
- In elk geval zou het mogelijk moeten worden de tijdelijke gemeentelijke camera's die bij evenementen worden geplaatst te kunnen bekijken. De camera's die met carnaval waren neergezet konden alleen door de Stichting Carnaval zelf worden uitgekeken: een 'gemiste kans', aldus de politie.
- Tot slot is het onhandig dat de opslagserver niet is gekoppeld aan het politiesysteem. Als een bepaalde opname nodig is voor opsporing, moet deze via een USB-flashdrive worden overgezet.

Kwaliteit rechtstreeks cameratoezicht

Tijdens horecadiensten en evenementen worden de camerabeelden rechtstreeks bekeken door een politiemedewerker. Die stuurt vanuit de cameratoezichtruimte direct de politiemensen en handhavers op straat aan. Dat gaat dus niet via het regionale Operationele Centrum. Het gaat ook niet via de Operationeel Coördinator van het basisteam zelf, die in de aangrenzende ruimte zit. Deze functionaris heeft het vaak te druk, helemaal als hij of zij ook Officier van Dienst is. Dan is het niet mogelijk het cameratoezicht erbij te doen. De communicatie verloopt direct van de 'uitkijker' naar de politie op straat: de lijnen zijn dus zeer kort. Ook de gemeentelijke handhavers worden betrokken. Zij lopen voor hun dienst binnen in de cameratoezichtruimte en worden dan gekoppeld aan het horecakanal op de portofoon waardoor de samenwerking goed verloopt.

De uitkijker kan tijdens het cameratoezicht direct allerlei aanvullende handelingen verrichten voor de politiemensen op straat: de 'werkvoorbereiding'. Dan gaat het om het natrekken van namen, adressen en kentekens of relevante opnames alvast veilig stellen en beschrijven in een proces-verbaal met een BVH-nummer. De collega's die op straat werken kunnen die informatie dan meteen gebruiken als ze weer op het bureau zijn. Dat bespaart veel zoekwerk in de opnames om de relevante beelden te vinden.

Voor de politie is het essentieel dat degene die achter de camera's zit de bevoegdheid heeft om een proces-verbaal op te stellen. Ook wordt er politieinformatie uitgewisseld over personen waar handhavers niet allemaal voor geautoriseerd zijn. De handhavers moeten dan dus met een convenant en een geheimhoudingsverklaring onder aansturing van de politie gaan werken.

Er zijn ook punten die voor verbetering vatbaar zijn:

- Er is niet elke horecadienst iemand van de politie beschikbaar is die genoeg kennis heeft van het camerasysteem om het optimaal te gebruiken. Niet iedereen heeft er affiniteit mee.
- Ook zijn er volgens de politie naast de horecatijden andere dagen en uren in de week waarin er behoefte is aan rechtstreeks cameratoezicht. Als zich nu een incident voordoet is er niet altijd iemand beschikbaar die als camera-bedienaar kan functioneren. De Operationeel Coördinator kan die werkzaamheden tijdens incidenten niet uitvoeren.
- Het cameratoezicht zou nog effectiever worden als er meerdere gemeenten zouden aansluiten. Dat is nu 'zonde van de mogelijkheden', aldus de politie.
- Als er gemeentelijke handhavers achter de knoppen gaan zitten, zou het takenpakket volgens de politie kunnen worden uitgebreid van alleen handhaving van de openbare orde, naar BOA-toezichttaken zoals afvalbijplaatsingen, toezicht op terrassen en openingstijden van horeca of overtreding van andere lokale regels. Dan wordt het ook de moeite waard meer uren per week rechtstreeks cameratoezicht te hebben.

2.3 Wensen van gemeente Roosendaal

De gemeente Roosendaal is van mening dat het cameratoezicht meer kan opleveren als er effectiever gebruik van wordt gemaakt. Het *live* cameratoezicht zou niet alleen moeten plaatsvinden tijdens horecadiensten en evenementen, maar ook op andere dagen en tijdstippen. Ook wordt het wenselijk gevonden meer camera's aan de cameratoezichtruimte te koppelen dan alleen de camera's voor handhaving van de openbare orde. Denk aan de bodycams van de BOA's, drones van de gemeente en de politie, kentekencamera's van de politie en dergelijke.

De gemeente heeft er begrip voor dat de politie geen capaciteit meer kan blijven leveren op de wijze zoals dat tot nu toe is gegaan. Maar volgens de gemeente heeft de politie er wel degelijk baat bij om de informatie die de camera's opleveren te benutten – ook op andere momenten dan tijdens horecadiensten en evenementen. Deze gemeente heeft een voorkeur voor cameratoezicht waarbij gemeentelijke BOA's het cameratoezicht uitvoeren in samenwerking met de politie. Het is de samenwerking die ervoor moet zorgen dat elk incident bij de juiste functionaris terecht komt: soms politie, soms een handhaver.

De gemeente Roosendaal heeft een voorkeur om de cameratoezichtruimte binnen de gemeente Roosendaal te behouden in verband met de nabijheid en samenwerking tussen de politie en de BOA's. Daarom is de wens om te beginnen met samenwerking tussen BOA's en politie in de cameratoezichtruimte in het politiebureau in Roosendaal. Als dat succesvol blijkt, zouden in de toekomst ook andere gemeenten kunnen aansluiten.

Belangrijk punt van aandacht is dat er duidelijkheid moet zijn over de bevoegdheden van de BOA's in cameratoezicht. Wie wanneer proces-verbaal zouden mogen opstellen naar aanleiding van camerabeelden en hoe politiegegevens over opsporingsonderzoeken moeten worden verwerkt, bijvoorbeeld van kentekencamera's van de politie. Heldere afspraken hierover dienen te worden vastgelegd in een convenant tussen de gemeente en politie. Samenwerking is volgens de gemeente zeer goed mogelijk en wenselijk.

2.4 Wensen vanuit de politie

De aanleiding voor dit advies was het bericht van de politie aan de acht burgemeesters in het district dat er geen politiecapaciteit meer is voor het uitvoeren van het rechtstreekse cameratoezicht in de cameratoezichtruimtes. Om ook de mening van de politie mee te kunnen nemen in dit advies, zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de politie: op het niveau van de basisteams en op regionaal niveau.

De basisteams

Uit gesprekken met de teamchefs van beide basisteams en een aantal van hun medewerkers, blijkt dat er veel waarde wordt gehecht aan de gemeentelijke camera's. Ook vindt de politie het van groot belang dat er op basis van camerabeelden direct kan worden doorgepakt door de politie. Daarom moeten camerabeelden – ook in een eventuele nieuwe situatie – wel altijd kunnen worden

doorgestuurd naar de coördinatoren die de politieinzet bepalen. Dat zijn dus de Operationeel Coördinatoren in de basisteams of het regionale operationele centrum voor grotere incidenten.

Belangrijk voor de politie is om afspraken goed in een convenant vast te leggen, als er gewerkt gaat worden met de inzet van BOA's voor het uitkijken van de beelden.

De belangrijkste boodschap van de politie over het cameratoezicht is: "Kijk breder". De politie denkt dat er veel te winnen valt als de discussie over camera's en andere sensoren breder wordt gevoerd. Er zijn technische en organisatorische aanpassingen nodig om er meer uit te halen. De politie verwacht vooral veel van het op elkaar aansluiten van verschillende soorten camerasystemen in een bredere cameratoezichtruimte met meer taken. Het moet niet alleen gaan om gemeentelijke camerabeelden voor handhaving van de openbare orde. In diezelfde cameratoezichtruimte moeten ook beelden van kentekencamera's, drones, bodycams en dashcams kunnen worden bekeken. Maar ook andere sensoren zijn van belang voor het politiewerk: WiFi-trackers, Bluetooth sensoren en dergelijke. Die kunnen essentiële informatie opleveren voor crowd management tijdens evenementen.

Ook camera's van 'derden' leveren nu al heel vaak zeer relevante informatie op, aldus de politie. Het gaat dan bijvoorbeeld om de bewakingscamera's in de haven van Moerdijk en de camera's van ProRail en NS en andere OV-organisaties. Ook de private bewakingscamera's van ondernemers en particulieren worden steeds belangrijker. Daarom verwacht de politie in de basisteams veel van een bredere strategische visie op het naar binnen halen van informatie van camera's en andere sensoren. Als er een ruimte wordt gemaakt waar die informatie binnenkomt, is het voor de politie eerder de investering waard om daar politiemensen voor beschikbaar te stellen.

Het Operationeel Centrum

De teamchef van het regionale Operationeel Centrum in Bergen op Zoom (de '112-centrale') is ervan overtuigd dat camera's en andere sensoren de komende jaren nog belangrijker zullen worden dan ze nu al zijn. Maar het Operationeel Centrum is niet bedoeld voor preventief cameratoezicht op het gebied van leefbaarheid, overlast, crowd management en dergelijke. Het Operationeel Centrum komt pas in actie als zich een incident voordoet dat regionale aandacht behoeft. In de meldkamer is dan zeker behoefte aan rechtstreekse camerabeelden om de inzet van de politie-eenheden optimaal af te kunnen stemmen op wat er nodig is: opschalen of juist afschalen. Camerabeelden zijn vaak zeer bruikbaar om een goed beeld te krijgen van de omvang van een incident.

Maar de centralisten kunnen er geen beeldschermen bij hebben: zij hebben er behoefte aan dat iemand anders voor hen de relevante beelden doorzet. Dat vereist dus dat er elders door een 'poortwachter' een beoordeling wordt gemaakt van wat relevant is en wat niet. In de regionale eenheden Rotterdam en Den Haag wordt geëxperimenteerd met beeldregie: een ruimte naast de meldkamer die precies dat doet. De beeldregieruimte zou wat het Operationeel Centrum betreft overal kunnen zitten: dat hoeft dus niet per se in Bergen op Zoom. Het kan ook in Roosendaal of elders in de regio. Waar het om gaat is dat er in die ruimte waar de 'poortwachter'

werkt ook politie aanwezig is. Want cameratoezicht door mensen waarmee de politie niet via de portofoon kan praten, heeft volgens het Operationeel Centrum geen zin. En omdat de informatie die over de portofoon wordt gedeeld politiegegevens zijn, moet dat iemand van de politie zijn.

Het Operationeel Centrum begrijpt dat het voor de gemeenten aantrekkelijk kan zijn een gemeenschappelijke cameratoezichtruimte te realiseren waar gemeentelijke medewerkers het cameratoezicht uitvoeren. Maar in die cameratoezichtruimte moet – wat het Operationeel Centrum betreft – ook altijd een politieregisseur met portofoon aanwezig zijn voor het geval directe aansturing nodig is.

De medewerkers van het Operationeel Centrum zien dus veel mogelijkheden voor het optimaliseren van beeldgebruik. Maar ze zijn ook realistisch over het feit dat dit veel denkwerk, energie, geld en tijd gaat kosten: “Dit regel je niet in een jaar”. Zij stellen dan ook voor om een strategische visie op te gaan stellen en op basis daarvan knopen door te hakken over techniek, organisatie en financiën.

3 Van nu naar nieuw

3.1 Cruciale vragen

De toekomstige inrichting van het gemeentelijke cameratoezicht in de acht gemeenten in het district De Markiezaten hangt af van het antwoord op onderstaande vragen:

- Wordt het cameratoezicht per gemeente uitgevoerd, per basisteam, voor het hele district of voor de hele regio?
- Is de cameratoezichtruimte gevestigd in een pand van de politie of van de gemeente?
- Wordt het cameratoezicht uitgevoerd door gemeentelijke toezichthouders (zonder opsporingsbevoegdheid), door BOA's met opsporingsbevoegdheid of door de politie?
- Welke koppelingen worden er gelegd met andere centrales en meldkamers, zoals het Operationeel Centrum van de regiopolitie?
- Welke camera's en andere sensoren komen in de cameratoezichtruimte binnen? Is dat beperkt tot handhaving van de openbare orde of worden meer camera's gekoppeld (bodycams, dashcams, drones, e.d.) of zelfs camera's van derden (OV-partijen, bedrijventerreinen)?
- Welke taken heeft de 'uitkijker': is dat alleen handhaving van de openbare orde of ook het toezicht op lokale verordeningen, zoals de APV?

Het antwoord op deze vragen hangt af van de volgende factoren:

- De ambities van de gemeenten
Als er een brede 'stadsregiekamer' komt waar camera's en andere sensoren binnenkomen en waar handhavers meerdere taken kunnen vervullen, verandert de afweging van de kosten en de baten. Maar er zijn ook gemeenten die (nog) geen behoefte aan verandering hebben en zelfs niet aan *live* cameratoezicht.
- De bereidheid tot samenwerken van de gemeenten
Samenwerking kan kostenbesparing opleveren, maar een gezamenlijke cameratoezichtruimte realiseren kost meer tijd dan 'elk voor zich'.
- De bereidheid van gemeenten om de politietaak te ondersteunen
Een nieuwe werkwijze komt alleen van de grond als de gemeenten bereid zijn het cameratoezicht uit te laten voeren door gemeentelijke observanten. Zij moeten dan – onder regie van de politie – camerabeelden beoordelen op relevantie en de relevante beelden doorzetten naar de juiste functionaris: de operationeel commandant in het basisteam of het Operationeel Centrum van de regio.

3.2 Advies

Er is voldoende draagvlak bij alle gemeenten in het district voor bovengemeentelijke samenwerking op het thema cameratoezicht. De gemeenten die camera's voor openbare orde handhaving hebben, zien allemaal voordelen in samenwerking en schaalvergroting. Er is behoefte aan professioneel cameratoezicht en men realiseert zich dat de politie niet in staat is medewerkers te blijven leveren voor de huidige wijze van organiseren per gemeente. Er moet dus iets gebeuren en het is logisch daarbij te streven naar kostenbesparing door schaalvergroting.

Maar het tempo tussen de gemeenten verschilt sterk. De acht gemeenten in het district lopen niet synchroon in hun ambities. Eén gemeente heeft net besloten de camera's uit te zetten, andere gemeenten hebben geen behoefte aan *live* cameratoezicht en weer andere gemeenten hebben recent grote investeringen gedaan in een eigen cameratoezichtstelsel. Die gemeenten hebben geen haast om bovengemeentelijke samenwerking te realiseren. Voor zo'n samenwerking is een breed gedragen strategische visie voor de lange termijn nodig. Het kost tijd om daar te komen.

Alles afwegend is het advies aan de gemeente Roosendaal dan ook om eerst klein te beginnen met een nieuwe aanpak van het gemeentelijke cameratoezicht en bij succes door te groeien. Dat betekent dat het reguliere 'preventieve' cameratoezicht voor de camera's in Roosendaal uitgevoerd gaat worden door gemeentelijke BOA's. Het is wenselijk dat te doen in de bestaande cameratoezichtruimte in het politiebureau in Roosendaal.

Verbreding van doelen cameratoezicht

Om de bijbehorende investeringen de moeite waard te maken en de mogelijke meerwaarde te verzilveren, moet het aantal gekoppelde camerasystemen worden uitgebreid. Dat vergroot de kans dat incidenten worden waargenomen. Ook moet het takenpakket worden verbreed van louter handhaving van de openbare orde tijdens horecanachten en evenementen, naar toezicht op de lokale verordening. Kort gezegd komt dat neer op een verbreding van de focus in het cameratoezicht van (uitgaans)geweld naar leefbaarheid.

3.3 Klein beginnen, daarna bij succes doorgroeien

Het ligt gezien de verschillende ambities in het district voor de hand dat Roosendaal eerst zelf deze nieuwe werkwijze begint, dus zonder de andere gemeenten in het basisteam of district. Er is draagvlak bij de andere gemeenten om aan te haken – óók bij de drie andere gemeenten in het basisteam: Moerdijk, Rucphen en Halderberge. Maar geen van deze drie gemeenten heeft de ambitie dit binnen één of twee jaar te doen. Zij willen eerst een lange termijn strategie met een uitgewerkt idee over de kosten en baten. Op termijn kunnen zelfs gemeenten uit het basisteam Bergen op Zoom aanhaken, maar ook daarvoor is veel overleg en afstemming nodig en een visie voor de lange termijn.

Er is een kans dat de gemeente Moerdijk wel op kortere termijn zou willen aanhaken. De gemeente heeft recent besloten de camera's bij het treinstation uit te schakelen,

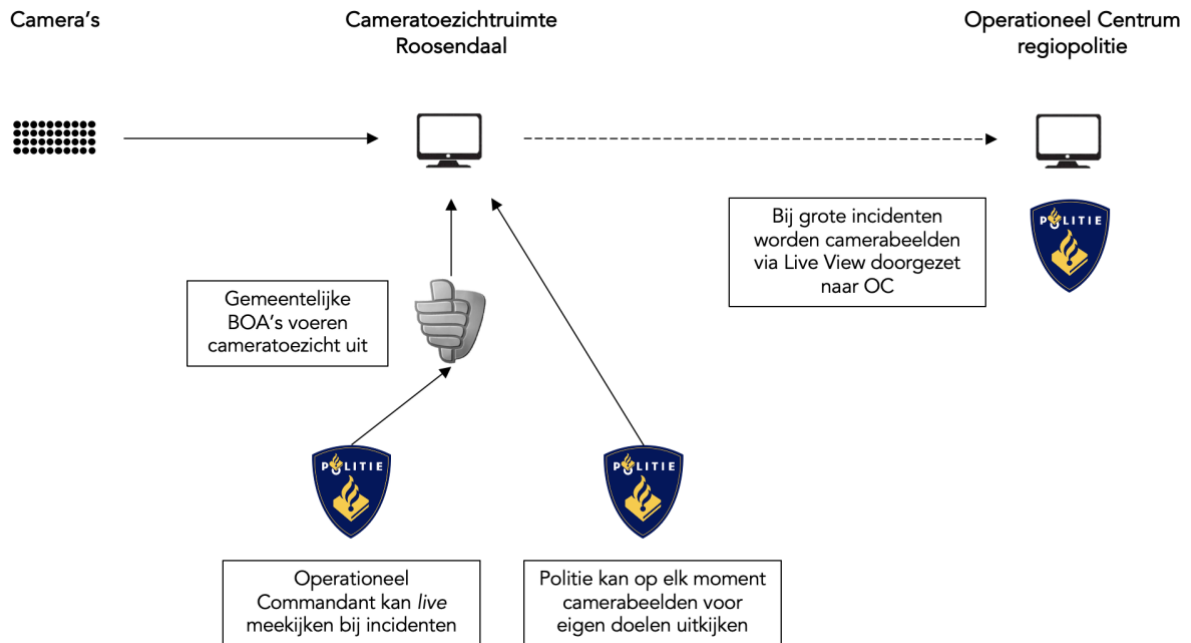
dus die camera's hoeven sowieso niet te worden gekoppeld aan Roosendaal. Wellicht dat er op een andere plek in de gemeente camera's voor handhaving van de openbare orde worden geplaatst. Die plannen zijn echter nog niet uitgekristalliseerd. Dat maakt dit scenario te onzeker om nu al rekening mee te houden.

Het scenario 'klein beginnen, later eventueel doorgroeien' krijgt de voorkeur om een aantal redenen:

- De gemeente Roosendaal heeft verreweg de meeste gemeentelijke camera's van alle gemeenten in het district. Er is dus genoeg 'massa' om zelf het cameratoezicht uit te gaan voeren – helemaal als het aantal gekoppelde camerasystemen wordt uitgebreid.
- De gemeente Roosendaal heeft de meeste haast van alle gemeenten in het district. Andere gemeenten zijn tevreden met hoe het nu gaat of hebben geen politieke en/of financiële ruimte om een investering te doen.
- De gemeente Roosendaal heeft de grootste ambitie om het cameratoezicht te verbreden en daardoor de meerwaarde te vergroten. Dat maakt de investering in personeelskosten van BOA's die in de cameratoezichtruimte gaan werken de moeite waard – ook als Roosendaal de enige gemeente is die met deze nieuwe werkwijze begint.
- Een cameratoezichtruimte binnen het politiebureau van Roosendaal verdient de voorkeur boven een aparte ruimte in een gemeentelijk pand zonder politie. Een gezamenlijke ruimte binnen een politiebureau biedt namelijk alle mogelijkheden om de nieuwe samenwerking te kunnen invoeren.
- Samenwerking met de politie is van groot belang. Dat is goed mogelijk in een gemeenschappelijke cameratoezichtruimte binnen een politiebureau. De camerabeelden kunnen worden beoordeeld door BOA's. Omdat de cameratoezichtruimte naast de ruimte zit waar de Operationeel Coördinator van de politie werkt, is het heel eenvoudig om bij incidenten politieregie te voeren. De Operationeel Coördinator van het basisteam kan indien nodig direct meekijken op de beeldschermen en de politie-eenheden op straat aansturen. Via Live View is er ook altijd de mogelijkheid beelden door te zetten naar het Operationeel Centrum in Bergen op Zoom waar incidenten worden afgehandeld waar regionale coördinatie nodig is.
- De gemeenschappelijke cameratoezichtruimte kan ook in de nieuwe samenwerking nog altijd zelfstandig door de politie worden gebruikt – dus zonder dat er gemeentelijk personeel aanwezig is. Dat kan tijdens horecadiensten en evenementen. Maar het is ook mogelijk de ruimte te gebruiken voor andere specifieke werkzaamheden, zoals analyses op basis van de gemeentelijke camera's of het analyseren van de database van de kentekencamera's of het bekijken van dronebeelden, dashcams of bodycams – als die systemen worden gekoppeld. Dit vergt wel afstemming met de handhavers van de gemeente, maar dat moet geregeld kunnen worden (zie onder).
- Op termijn is het relatief eenvoudig de camera's van de andere gemeenten in het basisteam Roosendaal – en indien gewenst ook gemeenten in het basisteam Bergen op Zoom – aan te sluiten op de cameratoezichtruimte. Er is nog ruimte voor een extra beeldscherm aan de wand waardoor meer camerabeelden tegelijk kunnen worden getoond. Het is dus ook mogelijk een pool van BOA's uit de

verschillende gemeenten samen te stellen voor het rechtstreekse cameratoezicht. Dat leidt tot kostenbesparing waar alle gemeenten baat bij hebben.

Figuur 3.1 De nieuwe situatie schematisch weergegeven

De nieuwe situatie houdt in dat gemeentelijke BOA's het cameratoezicht uitvoeren in een ruimte binnen het politiebureau. De BOA's kunnen tijdens hun werkzaamheden collega-handhavers op straat aansturen voor het afhandelen van incidenten op het gebied van leefbaarheid. Ook kunnen zij incidenten waarnemen die politieaandacht vragen. In dat geval kan de politie direct meekijken.

De politie kan in dezelfde ruimte ook gebruik maken van de camera's en sensoren voor haar eigen doelen. Dat kan tijdens horecadiensten en evenementen, maar ook op andere momenten. De informatie van de camera's en sensoren kan immers ook worden gebruikt voor *intelligence*, waarheidsvinding, opsporing en vervolging. De mogelijkheid om beelden door te schakelen naar het regionale Operationele Centrum bij grote incidenten blijft gehandhaafd. De afweging of een incident moet worden doorgezet kan worden gemaakt door de centralist in de cameratoezichtruimte – in goed overleg met de aanwezige politie.

3.4 Consequenties

De nieuwe werkwijze heeft een aantal consequenties die hier worden beschreven.

Uitkijkpersoneel

Het rechtstreekse cameratoezicht moet worden uitgevoerd door gemeentelijke BOA's. Daar zijn uiteraard personeelskosten aan verbonden. Voor een 24/7 bezetting van één werkplek in de cameratoezichtruimte moet rekening worden gehouden met

een personeelsuitbreiding met 4 fte.¹ Het is echter de vraag of het nodig is permanent een werkplek te bemensen, dus daar kan een andere keuze in worden gemaakt. Als wordt besloten alleen de huidige uitkijkuren tijdens uitgaansavonden te bemensen, is 0,5 fte genoeg.²

Overigens levert de investering natuurlijk ook opbrengsten op – vooral als het lukt het aantal gekoppelde camera's en sensoren uit te breiden. Er kunnen dan immers incidenten worden gezien die anders onopgemerkt zouden zijn gebleven wat de leefbaarheid en veiligheid in de gemeente ten goede komt. En de inzet van de handhavers kan meer 'op maat' van het incident worden afgestemd, omdat er eerder een goed beeld van de situatie ter plaatse is. Ook dat levert een besparing van capaciteit op straat op.

Technisch beheerder

De gemeente en de politie zijn nu gezamenlijk verantwoordelijk voor de techniek. De gemeente schaft de apparatuur en software aan en sluit een onderhoudscontract met de leverancier. De politie is nu de organisatie die eventuele storingen signaleert en deze doorgeeft aan de leverancier. Ook geeft de politie aan wanneer onderhoud of een update van de hardware of software nodig is. De gemeente geeft daar dan al dan niet opdracht voor aan de leverancier.

In de nieuwe situatie moet de rol van technisch beheerder duidelijk worden belegd. Als de gemeentelijke medewerkers zelf het camerasysteem gaan bedienen, zullen ook zij storingen ervaren en deze willen doorgeven. Het ligt dan ook voor de hand dat de gemeente een intensievere beheerdersrol op zich zal nemen in de nieuwe situatie. Het gaat dan om het onderhouden van contact met de verschillende leveranciers, huur en aanschaf en beheer van hardware en software, plaatsing en verwijdering van flexibele camera's en storingsafhandeling.

Hoeveel tijd daarvoor nodig is, bleek zeer moeilijk in te schatten. Als de camerasystemen van de vier gemeenten in het basisteam allemaal aangesloten en beheerd moeten worden, zal daar naar schatting van de huidige technisch beheerder 1 fte voor nodig zijn. Als het alleen gaat om het beheer van het camerasysteem van Roosendaal is 0,5 fte naar verwachting genoeg.

Werkafspraken

Om de handhavers in staat te stellen alle benodigde werkzaamheden uit te voeren, zal er een convenant moeten worden opgesteld tussen gemeente en politie. Daarin moeten afspraken worden gemaakt over de rolverdeling tussen politie en handhavers en over ieders bevoegdheden en de toegang tot opsporingsinformatie. Daar kan een convenant duidelijkheid over bieden. Er zijn naar het zich nu laat aanzien geen wettelijke belemmeringen.

Daarnaast moeten er operationele afspraken worden gemaakt over de rolverdeling in de cameratoezichtruimte. De handhavers moeten hun werktijden afstemmen met

Noot 1
Noot 2

24 uur x 365 dagen = 8.700 uur per jaar. Eén fte is ongeveer 2.100 uur per jaar. Dus is er 4,1 fte nodig.

18 uur x 52 weken + 70 uur tijdens evenementen = 1.000 uur per jaar. Eén fte is ongeveer 2.100 uur per jaar. Dus is er 0,5 fte nodig.

de politie en vice versa. Er moet een planningsrooster worden opgesteld. Er zijn twee werkplekken, maar het kan gebeuren dat beide organisaties behoefte hebben aan beide werkplekken. In dat geval moet vooraf duidelijk zijn afgesproken wie voorrang krijgt en hoe dat wordt bepaald.

Het opstellen van het convenant en operationele afspraken vergt een eenmalige tijdsinvestering. De gemeente zal daar een intern project voor moeten opstarten en financieren of externe projectleiding en juridisch advies voor moeten inhuren. Het is moeilijk in te schatten hoeveel tijd dit zal kosten, maar op basis van de ervaringen in andere gemeenten lijkt het goed rekening te houden met een doorlooptijd van zes tot twaalf maanden. In die periode moeten de samenwerkende organisaties ook intern overleggen, dus de projectleider hoeft niet voltijds te werken, maar op vijftig procent. Dat zou dus neerkomen op 0,25 tot 0,5 fte gedurende een jaar.

Kostenraming

- **Camerasysteem: camera's, server, software, onderhoud e.d.**

De jaarlijkse kosten van het bestaande camerasysteem met 39 camera's zelf zullen niet veranderen in de nieuwe opzet. In de jaren 2020, 2021 en 2022 werd jaarlijks een bedrag van gemiddeld 82.000 euro besteed. Dit bedrag zal de komende jaren – bij een gelijkblijvend aantal camera's – niet veranderen. Wel dient rekening te worden gehouden met een jaarlijkse indexering in verband met inflatie. Dit bedrag is al in de meerjarenbegroting opgenomen.

Het bovenstaande bedrag gaat allereerst over de kosten van de camera's en de opslagserver. Deze worden in een periode van vijf jaar afgeschreven, omdat dit de verwachte levensduur is van de hardware. De rest van het bedrag zijn jaarlijks terugkerende kosten voor het videomanagementsysteem, onderhoud, verzekeringen en beheer. Deze kosten zijn exclusief de uren voor het ambtelijk apparaat, omdat die niet op deze wijze worden bijgehouden en doorberekend. Ook de kosten voor de huur van de internetverbinding zijn niet opgenomen, omdat deze in een verzamelrekening van de provider terecht komen.

- **Nieuwe cameratoezichtruimte**

Omdat de cameratoezichtruimte in dit scenario niet verhuisd wordt, vloeien daar geen kosten uit voort.

Mocht de gemeente toch een voorkeur hebben voor het inrichten van een nieuwe cameratoezichtruimte in een gemeentelijk pand, dan zal dat een vergelijkbare cameratoezichtruimte moeten worden als nu in het politiebureau van Roosendaal. Dat zijn dus twee werkplekken en een videowall. De kosten van het inrichten van zo'n cameratoezichtruimte bedragen naar schatting 45.000 tot 65.000 euro. Dat bedrag is als volgt opgebouwd:

- Twee uitkijplekken (PC's, monitoren, bureaus, stoelen) ca. 15.000
- Videowall (wandmonitoren, muurbeugels, bekabeling) ca. 10.000
- Hardware en software (licenties, switches, patchkast) ca. 30.000

Deze bedragen zijn exclusief de kosten van de ruimte zelf (huur, elektra, verwarming/koeling), aangezien die kosten waarschijnlijk op een andere begroting zullen landen. Ook zijn geen kosten begroot voor de verhuizing of aanschaf van de opslagserver. De aanname is dat deze in het politiebureau zal

moeten blijven staan, omdat de politie de verwerkingsverantwoordelijkheid draagt voor de camerabeelden. De politie zal vanuit het oogpunt van informatieveiligheid het beheer over de server waarschijnlijk zelf willen blijven doen. Dan moet er dus wel een verbinding met veel bandbreedte naar de opslag worden aangelegd of gehuurd (glasvezel). De kosten daarvan hangen sterk af van de te overbruggen afstand en zijn daarom nu niet in te schatten.

- **Meer bandbreedte en meer opslagruimte**

Als wordt besloten andere camerasystemen te gaan koppelen, zal de bandbreedte voor de verbindingen moeten worden uitgebreid. Ook zal er meer ruimte op de opslagserver moeten komen. De kosten daarvan hangen uiteraard volledig af van het aantal camera's dat wordt gekoppeld en van de bewaartermijn van de beelden. Daarom kan daar geen schatting voor worden gegeven.

- **Personeel**

Uitkijkers

In de nieuwe situatie wordt het cameratoezicht uitgevoerd door gemeentelijke handhavers. Als een handhaver wordt ingezet op de huidige uitkijktijden, dus vrijdag en zaterdag van 20:00 tot 05:00 uur en tijdens evenementen, is daar 0,5 fte voor nodig. Dat kost op jaarbasis circa 30.000 euro. Als er een werkplek 24/7 bezet moet worden door een gemeentelijke handhavers, moet rekening worden gehouden met een jaarlijkse kostenpost van circa 250.000 euro.

Technisch beheer

Als het beheer van het camerasysteem volledig bij de gemeente komt te liggen, moet een technisch beheerder worden aangesteld. Als alleen het systeem van Roosendaal moet worden beheerd, gaat het om een halve fte, dus circa 30.000 per jaar. Als de beheerder voor vier gemeenten moet werken, stijgen de kosten naar circa 60.000 per jaar. Deze extra kosten kunnen dan uiteraard wel naar rato worden doorberekend aan de andere gemeenten als Roosendaal daarvoor kiest.

Projectleiding

Voor het opstellen van het convenant en de operationele werkafspraken tussen gemeente en politie moeten eenmalige kosten worden gemaakt. Deze bedragen naar schatting minimaal 15.000 en maximaal 30.000 euro. Deze kosten kunnen intern worden geboekt als een gemeentelijke projectleider en jurist het werk doen. Het is ook mogelijk een externe projectleider in te schakelen voor het opstellen van beide documenten. De kosten zullen in beide gevallen vergelijkbaar zijn.

Tabel 3.2 Personele, technische en financiële consequenties samengevat

	Personele gevolgen	Kosten
Uitkijkpersoneel	Korte termijn: huidige toezichturen = 0,5 fte	ca. € 30.000 per jaar
	Toekomst: 24/7 één BOA aanwezig = 4 fte (deze kosten kunnen naar rato worden verdeeld over de deelnemende gemeenten)	ca. € 250.000 per jaar
Technisch beheerder	Korte termijn: alleen voor Roosendaal = 0,5 fte	ca. € 30.000 per jaar
	Toekomst: voor vier gemeenten = 1 fte (deze kosten kunnen naar rato worden verdeeld over de deelnemende gemeenten)	ca. € 60.000 per jaar
Projectleider werkafspraken en convenant	6 tot 12 mnd. part-time adviseur = 0,25 tot 0,5 fte	ca. € 15.000 tot 30.000 (eenmalig)

	Technische gevolgen	Kosten
Cameratoezichtruimte	Optie 1: ruimte in politiebureau (deze kosten staan al in de meerjarenbegroting)	ca. € 82.000 per jaar
	Optie 2: nieuwe cameratoezichtruimte met twee werkplekken in gemeentelijk pand inrichten (excl. huur ruimte, opslagserver, verbinding en verhuiskosten)	ca. € 45.000 tot 65.000 (eenmalig)

3.5 Visie voor de komende jaren

Het advies hierboven gaat over de korte termijn en gaat alleen over Roosendaal. Het is met de huidige urgentie die in Roosendaal wordt gevoeld, realistisch te verwachten dat dit scenario in de tweede helft van 2023 in gang kan worden gezet en in de loop van 2024 kan zijn gerealiseerd.

Maar dit rapport bevat veel meer informatie, ook over bredere trends die de komende jaren zullen doorzetten. Het is verstandig daar nu ook al meteen rekening mee te houden. Het verdient aanbeveling om naast het korte termijn scenario, ook meteen te gaan werken aan de bredere toekomstvisie voor de lange termijn. De belangrijkste trends worden hier opgesomd.

- Het aantal camera's en andere sensoren groeit door. Al die sensorsystemen zullen steeds vaker aan elkaar worden gekoppeld. Dat betekent dat het steeds meer de moeite en het geld waard wordt om op meer dagen en uren een 'uitkijker' in de cameratoezichtruimte te plaatsen.
- De politie zal de komende jaren geen structurele personeelscapaciteit kunnen leveren voor het rechtstreekse toezicht. Een politieregisseur voor 24 uur per dag, 7 dagen per week zal alleen haalbaar zijn in grote regionale cameratoezichtruimtes waar honderden camera's binnenkomen. Dat is geen realistisch scenario voor het district De Markiezaten.

- Gemeenten zullen in de toekomst, net als nu het geval is, de kosten moeten blijven dragen voor camera's, opslagservers en de apparatuur in de cameratoezichtruimtes. Het ligt voor de hand dat gemeenten die investeringen zullen willen laten 'landen' in een cameratoezichtruimte die dichtbij is en dus niet in een gemeente ver weg elders in de regio. Bovengemeentelijke samenwerking in het basisteam ligt daardoor veel meer voor de hand dan op het niveau van het district of de regio.
- Gemeentelijke handhavers zullen meer en meer de rol van de oude gemeentepolitie overnemen. Dat wil zeggen dat handhaving van de 'kleine norm' een taak voor gemeenten wordt en de 'grote norm' voor de politie. Het aantal gemeentelijke handhavers stijgt en hun takenpakket groeit daardoor. Camera's zullen voor de gemeentelijke taken steeds belangrijker worden: het biedt mogelijkheden om efficiënter en effectiever te werken.

Bijlagen

Bijlage 1 – Inventarisatie in andere regio's

Juridische verantwoordelijkheid

Burgemeester neemt aanwijsbesluit

Burgemeesters kunnen cameratoezicht inzetten als de gemeenteraad ze daar de bevoegdheid voor geeft en als het noodzakelijk is voor handhaving van de openbare orde. De burgemeester neemt een besluit waarin hij het cameragebied aanwijst. Ook bepaalt de burgemeester hoe lang de camera's blijven staan en wanneer de beelden rechtstreeks moeten worden bekeken. Dit is een bestuursrechtelijk besluit op grond van artikel 151c van de Gemeentewet. Volgens de Algemene Wet Bestuursrecht hebben belanghebbenden het recht bezwaar te maken tegen dit soort besluiten.

Politie voert het besluit uit

Na het nemen van het aanwijsbesluit is de rol van de burgemeester in juridische zin feitelijk uitgespeeld. Want in artikel 151c van de Gemeentewet staat dat de politie het besluit van de burgemeester moet uitvoeren:

“Lid 4: De burgemeester bedient zich bij de uitvoering van het in het eerste lid bedoelde besluit van de onder zijn gezag staande politie.”

In de Gemeentewet staat ook dat de politie verantwoordelijk is voor de verwerking van de camerabeelden:

“Lid 9: De verwerking van de gegevens, bedoeld in het achtste lid, is een verwerking als bedoeld in de Wet politiegegevens.”

De camerabeelden zijn dus politiegegevens. Verwerking is een juridisch begrip waar heel veel onder valt. Niet alleen het gebruiken van camerabeelden voor opsporing, maar ook het bekijken, doorsturen, opslaan, kopiëren, verstrekken, gebruiken, verwijderen en vernietigen van camerabeelden. Voor al die handelingen biedt de Wet politiegegevens de kaders. Kortom: de politie moet het besluit van de burgemeester uitvoeren en is daarnaast juridisch verantwoordelijk voor *alles* wat er met de camerabeelden gebeurt. Deze verantwoordelijkheid begint vanaf het moment dat de lens van de camera open wordt gezet.

Cameratoezichtruimtes: continu in ontwikkeling

Dat het juridisch duidelijk is welke rolverdeling gemeenten en politie hebben, heeft er in de praktijk echter niet toe geleid dat cameratoezicht in heel Nederland op dezelfde wijze wordt uitgevoerd.

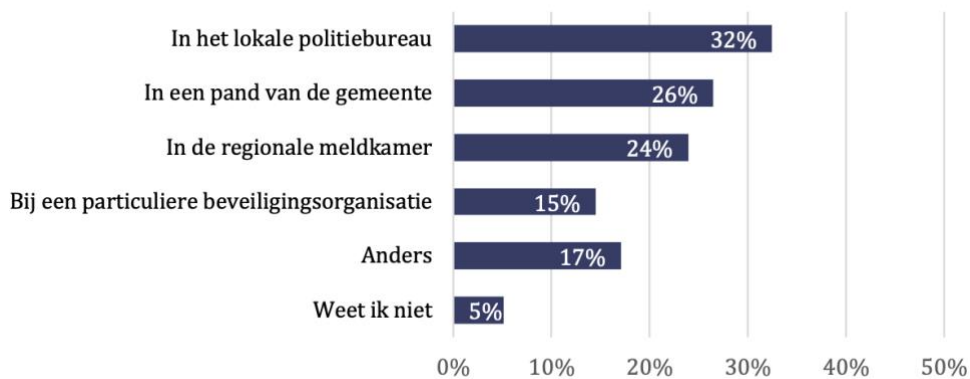
De eerste Nederlandse gemeenten besloten ongeveer 25 jaar geleden gemeentelijke camera's voor handhaving van de openbare orde te gaan gebruiken. In de jaren

daarna nam het aantal gemeenten sterk toe: inmiddels zijn er zo'n tweehonderd Nederlandse gemeenten met cameratoezicht.

Waar worden de camerabeelden bekeken?

In juridische zin is het verhaal duidelijk. In artikel 151c van de Gemeentewet staat dat de burgemeester het besluit neemt om camera's te plaatsen en zich daarna van de politie bedient voor de uitvoering van dat besluit. Wat daar precies onder moet worden verstaan is echter veel minder duidelijk. Er zijn veel verschillende praktijken ontstaan in Nederland. Dat is recent wederom gebleken uit een landelijk onderzoek dat ik in 2022 deed voor het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Figuur B1.1 Waar is de cameratoezichtruimte gevestigd?
(Bron: enquête onder alle Nederlandse gemeenten met cameratoezicht)

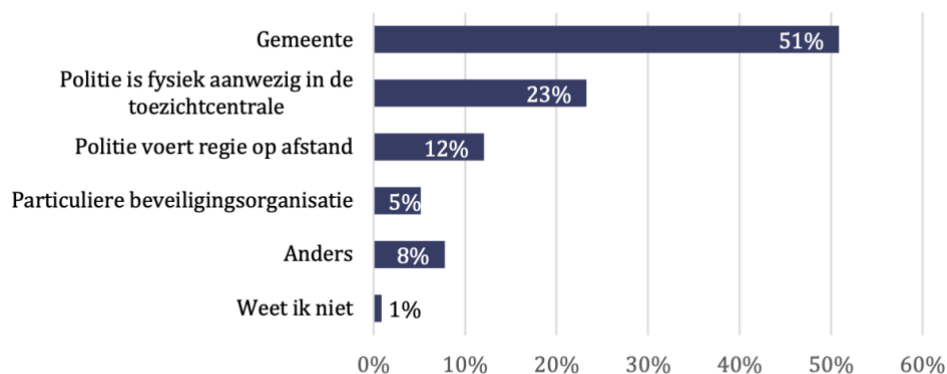
Er zijn globaal gesproken vier locaties waar een cameratoezichtruimte zich kan bevinden: in het lokale politiebureau (32%), in een pand van de gemeente (26%), in de regionale meldkamer van de politie (24%) of bij een particuliere beveiliging (15%). In de andere gemeenten (22%) is vaak geen cameratoezichtruimte, omdat de camerabeelden alleen maar worden opgenomen.

Deze grafiek laat in elk geval duidelijk zien dat er geen 'standaard' plek is waar cameratoezichtruimtes zijn gevestigd. Er zijn vier opties en elk van die vier opties komt vaak voor.

Wie heeft de regie over het cameratoezicht?

Minstens zo interessant als de locatie van de cameratoezichtruimte is de vraag wie in de cameratoezichtruimte de regie voert. De Gemeentewet is daar niet duidelijk over: de politie is de verwerkingsverantwoordelijke, maar er staat niet dat de politie het uitkijken ook zelf moet doen. In de praktijk zijn dan ook allerlei verschillende werkwijzen te vinden.

Figuur B1.2 Wie heeft de regie over het cameratoezicht?
(Bron: enquête onder alle Nederlandse gemeenten met cameratoezicht)

In de helft (51%) van de gemeentelijke cameratoezichtruimtes is het een gemeentelijke medewerker die de scepter zwaait tijdens het rechtstreekse cameratoezicht. Dat is meestal een toezichthouder van stadstoezicht of een gemeentelijke opsporingsambtenaar (BOA). De politie – die dus juridisch verantwoordelijk is voor alles wat er met de camerabeelden wordt gedaan – is in een kwart van de cameratoezichtcentrales fysiek aanwezig (23%). Dit zijn vaak de grotere gemeenten waar veel camerabeelden tegelijk binnenkomen. In een op de tien gemeenten is de politie niet fysiek aanwezig, maar voert de politie regie op afstand (12%). De politie is dus in een derde van de cameratoezichtruimtes de regisseur, al dan niet vanuit een andere locatie. In twee op de drie cameratoezichtruimtes heeft de politie geen regisseur. Wat dat betreft is de situatie in het district De Markiezaten dus de uitzondering.

De grote lijnen

De situatie in 2022 zoals die hierboven is besproken, is organisch gegroeid in de afgelopen vijftientig jaar dat gemeenten cameratoezicht inzetten. Er kwamen in die jaren steeds meer camera's en cameratoezichtruimtes. Twee trends hebben geleid tot de huidige situatie.

Politie trok zich steeds meer terug...

De politie ging zich in diezelfde periode steeds meer richten op de kerntaken. Het leveren van 'blauw' personeel voor het bekijken van camerabeelden bleek veel geld en capaciteit te kosten die de politie steeds moeilijker kon opbrengen. Daar kwam in 2013 ook nog de reorganisatie van de politie overheen. De politie is de afgelopen decennia opgeschoven van een gemeentelijke werkwijze, via een regionale werkwijze naar een nationale werkwijze. Gemeentelijk cameratoezicht moest voldoen aan nationale richtlijnen en het werd voor politie-eenheden steeds moeilijker mensen te leveren voor het daadwerkelijk uitvoeren van het cameratoezicht.

... en gemeenten sprongen in het gat

De ontwikkeling van lokale naar nationale politie staat haaks op de behoeften van gemeenten met cameratoezicht. Dus gingen veel gemeenten het cameratoezicht zelf inrichten: gemeentelijke cameratoezichtruimtes in gemeentelijke panden met

gemeentelijke medewerkers achter de beeldschermen. Maar daar hangt natuurlijk een prijskaartje aan: in geld voor het realiseren van de ruimte en in personeelskosten voor het bemensen van de werkplekken. Daardoor ontstond al snel behoefte aan bovengemeentelijke samenwerking en schaalvergroting in cameratoezichtruimtes. Cameratoezicht wordt immers goedkoper en efficiënter naarmate er meer camera's binnenkomen in één cameratoezichtruimte.

Maar er zit ook een grens aan deze tendens. Om goed toezicht te kunnen houden op een bepaald gebied is kennis van dat gebied en van de mensen die er werken essentieel. Een goede cameraobservant kan antwoord geven op deze vragen:

- Hoe zijn de straten en pleinen aan elkaar verbonden? Welke camera moet ik opschakelen als iemand dit straatje in rent? Welke straten zijn 'buiten beeld' omdat daar geen camera staat?
- Wie is vanavond de horeca-coördinator bij de politie? Tot hoe laat werken de boa's en met welke bevoegdheden? Welke afspraken zijn er tussen horeca, boa's en politie voor incidenten? Hoe zorg ik dat de opnames maandag bij een rechercheur op het bureau liggen?

Het antwoord op deze vragen bepaalt voor een groot deel hoeveel cameratoezicht oplevert. Zonder lokale kennis is er geen effectief cameratoezicht mogelijk. Dus lokale kennis mag ook wat kosten.

Kostenverlaging door publiek-private samenwerking?

In de regionale eenheden waar geen grote centrumgemeenten waren die een bovengemeentelijke rol op zich wilden nemen, zijn andere initiatieven tot bloei gekomen. Een specifieke variant waren de regionale toezicht ruimtes in Eindhoven, Nijmegen en Zwolle. Daar werd de kostenbesparing niet bereikt door meer gemeenten aan te sluiten, maar door ook camerasystemen van private partijen (bedrijventerreinen en winkelgebieden) aan te sluiten. Beveiligers voerden het cameratoezicht uit op de private terreinen en gemeentelijke toezichthouders deden dat voor de publieke camerabeelden van gemeenten. In de toezichtruimte waren ook politiemedewerkers aanwezig. Als in de cameratoezichtruimte een incident werd waargenomen kon de politieregisseur direct informatie doorspelen via de portofoon naar de politiecollega's in de regionale meldkamer of in een lokaal basisteam. Deze regierol werd verzorgd door medewerkers van het Team Technisch Toezicht van de politie. De top van de nationale politie heeft in 2021 besloten niet meer mee te willen werken aan dit soort publiek-private cameratoezichtruimtes om concurrentievervalsing en de schijn van belangenverstremming te voorkomen. Deze optie om kostenverlaging door schaalvergroting te realiseren is dus niet langer een mogelijkheid.

Permanente zoektocht

Het resultaat van al deze trends is een permanente zoektocht naar de ideale cameratoezichtruimte. Deze moet groot genoeg zijn om de kosten beheersbaar te houden. Maar het aantal camera's moet ook weer niet zo groot worden dat de observanten geen idee hebben waar ze naar zitten te kijken of waardoor ze incidenten missen door een *overload* aan camerabeelden. Deze permanente zoektocht heeft de afgelopen 25 jaar geleid tot allerlei soorten

cameratoezichtruimtes. In onderstaande paragraaf worden enkele praktische voorbeelden uit andere regionale eenheden besproken.

Voorbeelden uit andere regio's

Regio's met een grote centrumgemeente

In de drie grootstedelijke regio's Amsterdam, Rotterdam en Den Haag zijn grote cameratoezichtruimtes. Daar komen ook vaak de camerabeelden van de omliggende kleinere buurgemeenten binnen. In de andere regio's met een of meer grotere centrumgemeenten zie je iets vergelijkbaars, maar dan verspreid over enkele gemeenten. In de regionale eenheid Noord-Holland zijn bijvoorbeeld cameratoezichtruimtes in Haarlem, Alkmaar en Zaandam waar de camerabeelden van meerdere gemeenten binnenkomen. Een vergelijkbaar beeld is te zien in de eenheid Oost Brabant waar Helmond, Eindhoven en 's-Hertogenbosch een eigen cameratoezichtruimte hebben waar kleinere buurgemeenten kunnen aansluiten. De grote gemeenten in deze regio's richten dan de cameratoezichtruimte in binnen een gemeentelijk pand en ze leveren het uitkijkpersoneel. De politie sluit daar vaak ook aan door een politieregisseur te leveren tijdens uitgaansnachten en evenementen.

Kleinere gemeenten met veel camera's

Er zijn ook kleinere gemeenten die zoveel camera's hebben dat het loont om een eigen gemeentelijke cameratoezichtruimte in te richten. Dit is het model dat opvallend vaak in Limburg is gekozen. Daar hebben de gemeenten Sittard, Roermond, Heerlen en Maastricht een cameratoezichtruimte in het lokale politiebureau. Daar kijken gemeentelijke toezichthouders, en soms medewerkers van een beveiligingsbedrijf, de camerabeelden. De politie van het basisteam zit in hetzelfde pand en kan indien nodig de aansturing van lokale politiemensen verzorgen.

Regionale uniformiteit

In de regionale eenheid Oost Nederland speelt de Veiligheidsregio Twente een belangrijke rol bij het cameratoezicht. De Veiligheidsregio verzorgt de aanschaf en het beheer van de cameratoezichtsystemen: hardware en software. De kosten daarvan worden doorberekend aan de deelnemende gemeenten, zoals Hengelo en Enschede. De technische know-how is daardoor gecentraliseerd bij een klein aantal personen die zich hierin kunnen bekwamen en de kosten worden hierdoor lager dan als het per gemeente zou worden geregeld.

In de regionale eenheid Noord Nederland zijn veel gemeenten met cameratoezicht, zoals Groningen, Leeuwarden, Assen en Emmen. In de loop der jaren zijn verschillende camerasystemen en cameratoezichtruimtes gerealiseerd. De regionale eenheid wil vanuit het Team Technisch Toezicht zoveel mogelijk gaan standaardiseren. De opslag en het videomanagementsysteem zouden voor alle gemeenten centraal moeten worden geregeld, is de ambitie. Het blijkt echter een forse uitdaging om alle gemeenten over te halen de politie deze rol te laten vervullen. Investerings lopen niet synchroon waardoor budgetten niet tegelijkertijd beschikbaar zijn. Tevens zijn gemeenten – en de lokale basisteams – erg gesteld op de lokale cameratoezichtruimtes waar mensen met lokale kennis toezicht uitvoeren.

Tabel B1.3 Voorbeelden uit andere regionale eenheden samengevat

	Cameratoezichtruimte	Observanten	Bijzonderheden
Amsterdam	In politiegebouw	Gemeente levert toezichhouders, politie levert regisseurs 'in de tweede lijn'	Gemeente en politie werken samen in aanschaf en onderhoud van camerasystemen.
Rotterdam	In gemeentelijk pand	Gemeente levert toezichhouders, politie levert regisseurs 'in de tweede lijn'	Politie coördineert aanvragen van gemeenten uit de regio, installeert de camera's.
Den Haag	In politiegebouw	Politie levert observanten	Politie schaft camerasystemen aan in opdracht van gemeenten in de regio, installeert en beheert deze. Kosten worden doorberekend aan gemeente(n). Politie voert in dezelfde ruimte ook het cameratoezicht uit op diplomatieke panden en regeringsgebouwen.
Oost-Brabant en Noord-Holland	Grote gemeenten hebben eigen cameratoezichtruimte waar buurgemeenten op aansluiten	Gemeente levert toezichhouders/BOA's; politie is regisseur	Politie is niet altijd fysiek aanwezig in de cameratoezichtruimte, maar alleen tijdens uitgaansnachten en evenementen. Daarbuiten politieregie 'op afstand' vanuit het basisteam of het operationeel centrum. De grote gemeenten spelen een coördinerende rol en berekenen kosten door aan kleinere gemeenten. Kostenverdeling is hier altijd een uitdaging.
Limburg	In politiegebouw	Gemeente levert toezichhouders/beveiligers	Politie voert regie vanuit het basisteam waar de cameratoezichtruimte is gevestigd. Regionale opschaling gaat via het basisteam.
Twente	In gebouw van de Veiligheidsregio	Gemeenten leveren toezichhouders	Veiligheidsregio faciliteert inkoop, realisatie en onderhoud van de camerasystemen voor alle deelnemende gemeenten en berekent kosten door.
Noord Nederland	In verschillende gemeentelijke centrales, soms in politiegebouw, soms in gemeentelijk pand	Gemeenten leveren toezichhouders, politie voert regie – deels 'op afstand'	Regionale eenheid wil graag standaardisatie van camerasystemen, verbindingen, opslag en videomanagementsystemen. Gemeenten kiezen desondanks vaak voor lokaal maatwerk, waardoor integratie op regionaal niveau uitblijft.

Alles overziend is de conclusie dat er een optimum moet worden gevonden tussen twee wensen. Enerzijds is er de wens kosten te besparen door schaalvergroting. Anderzijds is er de wens om observanten te hebben met genoeg lokale kennis van het gebied dat ze bekijken. Er is geen 'perfect' model, omdat de afweging van deze twee wensen overal anders wordt gemaakt. Daar komt bij dat de omstandigheden continu veranderen. Het aantal camera's kan veranderen en er komen nieuwe sensoren en technieken beschikbaar. Daarom is de 'perfecte' cameratoezichtruimte zo flexibel mogelijk ingericht om te kunnen worden aangepast als de behoeften veranderen.

Bijlage 2 – Inventarisatie district De Markiezen

De eerste stap op weg naar dit advies was een inventarisatie van de huidige situatie in het district. Hoeveel camera's zetten de gemeenten in op grond van artikel 151c Gemeentewet? Waar worden de beelden nu uitgekeken? En door wie? Een tweede doel van de inventarisatie was het verkrijgen van een goed beeld van de huidige techniek en organisatie in de cameratoezichtruimte in Roosendaal: de 0-situatie.

Om deze informatie te verkrijgen heb ik veel gesprekken gevoerd:

- Ik sprak vertegenwoordigers van de acht gemeenten in het district: de beleidsmedewerkers openbare orde en veiligheid.
- Daarnaast heb ik in Roosendaal twee gemeentelijke medewerkers gesproken die verstand hebben van de wijze waarop de cameratoezichtruimte in het politiebureau nu functioneert: de technisch beheerder en de adviseur openbare orde.
- Ook heb ik gesproken met medewerkers van de politie. Ik sprak met de teamchefs en een aantal van hun directe collega's van de twee basisteams.
- Daarnaast ben ik op bezoek geweest in de twee cameratoezichtruimtes: in Roosendaal en in Bergen op Zoom. Daar sprak ik met twee politiemensen die de camera's regelmatig gebruiken tijdens evenementen en horecadiensten.
- Tot slot heb ik gesproken met het operationeel centrum in Bergen op Zoom waar de regionale inzet van de politie wordt gecoördineerd. Hier sprak ik met de teamchef en een directe medewerker.

Beschrijving aantal camera's en werkwijze

Aantal camera's

De aantallen camera's die de acht gemeenten in het district inzetten verschillen flink. De gemeenten Bergen op Zoom en Roosendaal hebben de meeste camera's: elk meer dan twintig. De zes andere gemeenten hebben minder dan tien camera's en soms maar één camera. Woensdrecht zet geen gemeentelijke camera's in. Moerdijk heeft zeer recent (begin maart 2023) besloten de zes camera's bij het treinstation Lage Zwaluwe uit te schakelen, omdat er vanwege het kleine aantal incidenten geen noodzaak meer was voor dit cameratoezicht. Omdat de camera's er nog wel staan, zijn ze toch in deze inventarisatie meegenomen.

Tabel B2.1 Beschrijving cameratoezicht per gemeente

Gemeente	Camera's	Toelichting
Roosendaal	39	<ul style="list-style-type: none">• Camera's in uitgaansgebied en enkele andere buurten• Cameratoezichtruimte in politiebureau Roosendaal

Gemeente	Camera's	Toelichting
		<ul style="list-style-type: none"> Eén uitkijker geleverd door politie Live toezicht op vrijdag en zaterdag 20:00 tot 05:00 Aanwijsbesluiten: <ul style="list-style-type: none"> Binnenstad (tot 2027) Desdiabuurt (tot 2023) Lariksberg (tot 2023)
Bergen op Zoom	20 + 4 flex	<ul style="list-style-type: none"> Camera's in horecagebied + vier mobiele units Aangesloten op cameratoezichtruimte in politiebureau Bergen op Zoom Uitkijkers geleverd door politie Live toezicht tijdens horecanachten en evenementen Aanwijsbesluiten: <ul style="list-style-type: none"> Horecagebied (tot 2027) Zonneplein (tot 2027) Boulevard (tot 2027)
Steenbergen	9 + 3 flex	<ul style="list-style-type: none"> Camera's in horecagebied + 3 mobiele units Aangesloten op cameratoezichtruimte in politiebureau Bergen op Zoom Uitkijkers geleverd door politie Live toezicht van donderdag t/m zondag 16:00 tot 04:00 Aanwijsbesluiten: <ul style="list-style-type: none"> Horecagebied (tot heden) Dinteloord jaarwisseling (elk jaar van nov. tot jan.)
Rucphen	6	<ul style="list-style-type: none"> 6 camera's op verschillende 'hotspots' Geen cameratoezichtruimte en geen vaste uitkijktijden Handhavers kunnen beelden bekijken op mobiele devices Wijkagenten en jeugdagenten kunnen meekijken op mobiel device Geen aanwijsbesluit aangetroffen
Moerdijk	6 ^{*)}	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek naar cameratoezicht in de gemeente Geen cameratoezichtruimte Geen live toezicht op vaste tijden Geen aanwijsbesluit
Halderberge	7	<ul style="list-style-type: none"> 7 camera's Geen cameratoezichtruimte Geen live toezicht op vaste tijden BOA's en wijkagenten kijken beelden op mobiele devices Geen aanwijsbesluit aangetroffen
Tholen	1	<ul style="list-style-type: none"> Camera bij havenbrug in het kader van storingen Cameratoezicht Oudelandsdijk is in 2022 gestopt Aangesloten op cameratoezichtruimte Bergen op Zoom Aanwijsbesluit: <ul style="list-style-type: none"> Brug in haven (tot 2022, daarna verlengd)

*) Er stonden tot voorjaar 2023 zes camera's naast het treinstation Lage Zwaluwe. Deze zijn uitgeschakeld.

Werkwijze rechtstreeks toezicht

De camerabeelden worden in de zeven gemeenten op verschillende manieren bekeken en verwerkt. In basisteam Bergen op Zoom zijn in totaal 37 camera's van de drie gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Tholen. Deze camera's zijn allemaal aangesloten op de cameratoezichtruimte in het politiebureau in Bergen op Zoom.

Figuur B2.2 Cameratoezichtruimte in politiebureau basisteam Bergen op Zoom: hier komen de beelden binnen vanuit Bergen op Zoom, Steenbergen en Tholen

Figuur B2.3 Cameratoezichtruimte in het politiebureau van Roosendaal

Figuur B2.4 Werkplek in het Operationeel Centrum in Bergen op Zoom; op het linkerbeeldscherm kunnen camerabeelden worden getoond vanuit een lokale cameratoezichtcentrale: de centralist kan de camera's niet bedienen en de beelden niet opslaan.

Inventarisatie wensen van de andere gemeenten in het district

De acht gemeenten in het district hebben de mogelijkheid gekregen in een gesprek aan te geven welke toekomstscenario's voor de cameratoezichtruimte(s) zij hebben. De wensen van Roosendaal zijn al aan bod gekomen in het hoofdrapport. Hier worden de zeven andere gemeenten in het district besproken.

Rucphen

De zes gemeentelijke camera's van de gemeente Rucphen zijn nog niet aan de cameratoezichtruimte in Roosendaal of aan een andere cameratoezichtruimte gekoppeld. De beelden worden bekeken op mobiele devices van de handhavers en de wijkagenten en jeugdagent. In 2022 heeft de gemeente fors geïnvesteerd in het camerasysteem en er is in de gemeenteraad waarschijnlijk geen steun voor nieuwe investeringen – in elk geval niet op de korte termijn. In 2027 zijn de kosten van het camerasysteem afgeschreven en is er weer ruimte voor nieuwe afwegingen en financiën.

De gemeente is tevreden over de wijze waarop de camerabeelden nu worden bekeken. Er zijn niet genoeg incidenten om preventief cameratoezicht (dus 'kijken zonder dat er een incident gebeurt') nodig te maken. De camera's worden nu alleen bekeken als er een incident gebeurt: naar schatting wordt er gemiddeld vier uur per week gekeken. Het is volgens de gemeente ook de vraag of de politie op het niveau van het basisteam of district wel behoefte heeft aan de camerabeelden uit Rucphen. De gemeente vindt het behouden van eigenlijk gemeentelijke autonomie en slagkracht van groot belang. Er is ook geen budget gereserveerd voor *live* cameratoezicht: dat valt binnen de bestaande uren van de medewerkers. Maar als er een bovengemeentelijk strategisch plan zou komen met een 'stip op de horizon' voor de organisatie van het cameratoezicht over een paar jaar, heeft ook Rucphen interesse in meer samenwerking met de andere gemeenten in het district.

Halderberge

De zeven gemeentelijke camera's in Halderberge worden door BOA's en wijkagenten op mobiele devices bekeken indien nodig bij incidenten. Ongeveer tien jaar geleden is uitgezocht of het mogelijk was een koppeling te leggen tussen de gemeentelijke camera's en de cameratoezichtruimte in het politiebureau in Roosendaal. De kosten daarvan werden toen te hoog gevonden. Er is volgens de gemeente geen preventief cameratoezicht nodig in Halderberge: het is genoeg als de beelden rechtstreeks kunnen worden bekeken als daar een aanleiding voor is. De gemeente is dan ook niet geneigd BOA-capaciteit te leveren voor het uitvoeren van rechtstreeks cameratoezicht in een bovengemeentelijke cameratoezichtruimte.

Moerdijk

De gemeente Moerdijk heeft zeer recent (voorjaar 2023) besloten de zes camera's die sinds 2017 bij treinstation Lage Zwaluwe staan, uit te schakelen. Er gebeurden hier niet genoeg incidenten om de inzet van dit zware middel langer te kunnen rechtvaardigen. Toen de camera's nog wel functioneerden, werden de camerabeelden alleen achteraf na strafbare feiten bekeken in een Particuliere Alarm Centrale. De beelden werden dan veilig gesteld voor opsporingsonderzoek door de politie.

Naast de gemeentelijke camera's bij het treinstation zijn er in Moerdijk ook veel camera's in de haven en op het industrieterrein. Deze bijna vijfenzeventig bewakingscamera's staan op particulier terrein. Hun doel is niet handhaving van de openbare orde, maar het beveiligen en bewaken van de haven en industrie. De camerabeelden vallen daarom niet onder de Gemeentewet, maar onder het regime van de Algemene verordening gegevensbescherming.

Het is een wens van de gemeente om, in samenwerking met de politie, de krachten van de gemeenten in het basisteam en het district te bundelen en alle camerabeelden uit Moerdijk ook binnen te laten komen in Roosendaal. Er loopt op dit moment een onderzoek naar de mogelijkheden van cameratoezicht in Moerdijk en de wens is dan een koppeling te realiseren naar de uitkijkrimte in het politiebureau in Roosendaal. Bovengemeentelijke samenwerking met de politie zou daar volgens de gemeente een goede impuls aan geven.

Bergen op Zoom

De gemeente Bergen op Zoom is op zichzelf tevreden over de huidige werkwijze in het cameratoezicht voor de bijna vijftwintig gemeentelijke camera's in deze gemeente. Zij vinden dat de politie eigenlijk gewoon moet doorgaan met het leveren van personeel om de camerabeelden uit te kijken: zij willen daar geen BOA's voor leveren, omdat daar onvoldoende capaciteit voor beschikbaar is.

Maar ze begrijpen ook dat de boodschap van de politie dat er geen politiecapaciteit meer is voor in de cameratoezichtruimte een serieuze reactie vereist. Als er een 'stip op de horizon' wordt gezet om het cameratoezicht anders te organiseren valt daar altijd over te praten.

Het idee om te gaan werken met een groep gemeentelijke medewerkers die ergens op een centrale plek het cameratoezicht voor de gemeenten gaat uitvoeren is een interessant idee. Wat de gemeente Bergen op Zoom betreft zou zo'n cameratoezichtruimte ook in een andere gemeente dan Bergen op Zoom mogen worden gevestigd. Als de connectie met de politie in het basisteam maar goed wordt geregeld. Als hier kosten aan verbonden zijn (en het ligt voor de hand dat dat het geval is), moet daar op tijd budget voor worden gereserveerd. Daar is een zorgvuldig meerjarentraject voor nodig: de financiële ruimte in Bergen op Zoom is zeer beperkt. Maar voor een goed idee is altijd ruimte.

Steenbergen

De gemeente Steenbergen vindt dat de politie het *live* cameratoezicht voor de circa tien gemeentelijke camera's in deze gemeente eigenlijk gewoon moet blijven uitvoeren. Camerabeelden die op grond van artikel 151c van de Gemeentewet

worden verwerkt zijn immers politiegegevens en de politie is verantwoordelijk voor het uitvoeren van het besluit van de burgemeester om camera's te plaatsen. Maar ook Steenbergen is niet ongevoelig voor de noodkreet van de politie dat het cameratoezicht qua personele inzet anders moet worden geregeld. Een BOA in de cameratoezichtruimte die onder regie van de politie het *live* toezicht uitvoert, is wat Steenbergen betreft bespreekbaar. Als er een strategisch plan wordt uitgewerkt voor de komende jaren, zal Steenbergen daar zeker constructief over meedenken. Maar de gemeente vindt het van groot belang zelf te blijven bepalen hoe de BOA's van Steenbergen worden ingezet: een gemeenschappelijke pool van handhavers die het cameratoezicht voor alle gemeenten verzorgen zou kunnen als die voor het uitkijken van camera's zijn aangewezen.

Tholen

In het aanwijsbesluit van de camera bij de brug in de haven staat dat de camera noodzakelijk is vanwege vernielingen, diefstal en vandalisme en dat de beelden worden uitgelezen door de politie eenheid Zeeland-West-Brabant. Hiertoe is een koppeling gelegd met de cameratoezichtruimte in het politiebureau van Bergen op Zoom. Uit informatie van de gemeente blijkt echter dat de camerabeelden alleen worden uitgelezen als er een storing is geweest. Kennelijk is er dus geen noodzaak meer om rechtstreeks cameratoezicht te houden. De gemeente Tholen laat weten op dit moment niet van plan te zijn meer camera's te gaan plaatsen.

Woensdrecht

De gemeente Woensdrecht zet geen camera's in op grond van artikel 151c van de Gemeentewet.

**Cameratoezicht in Roosendaal;
Advies over een nieuwe cameratoezichtruimte**

Sander Flight
Onderzoek & Advies

www.sanderflight.nl | info@sanderflight.nl | 06-41315432